

Format en l'educació pública, contractat a Nova York

Un estudiant valencià exemplifica la fugida de talents en l'àmbit de les Humanitats i la desfeta de la investigació a les universitats espanyoles

ESPERANCA COSTA | Valencia | 29 MAY 2013 - 18:32 CET

Archivado en: [Estudiantes universitarios](#) [Mepsd](#) [Estudiantes](#) [Generalitat Valenciana](#) [Comunidad Valenciana](#) [Universidad](#) [Comunidad educativa](#) [Ministerios](#)
[Educación superior](#) [Administración autonómica](#) [España](#) [Sistema educativo](#) [Administración Estado](#) [Educación](#) [Administración pública](#) [Sociedad](#)

Mentre prepara la maleta al seu pis, al barri de l'East Village, i acaba uns treballs que ha de lliurar a la New York University, Pablo La Parra Pérez està atent a les preguntes que aquest diari li envia per Twitter i per correu electrònic. El pròxim dimarts, 4 de juny, arreplega a Madrid un dels premis nacionals de fi de carrera que atorga el

adsinimages.com

Pablo La Parra a Nova York. / LUR OLAIZOLA

Ministeri d'Educació als millors alumnes del curs 2009-2010. És el darrer guardó que obté aquest jove valencià de 26 anys (el seu expedient acadèmic fa caure de tos): el 2006, Premi Nacional de Batxillerat amb el número u; el 2011, Premi Extraordinari de Llicenciatura de la Universitat de València, i, aqueix mateix any, Premi al Rendiment Acadèmic de la Generalitat Valenciana.

Si els casos de la científica Nuria Martí, que ha participat en la [clonació de cèl·lules mare a l'Oregon Health & Science University](#) després de ser acomiadada del Centre d'Investigació Príncep Felip de València, i de [Diego Martínez, nomenat el millor físic europeu i al qual el Govern espanyol li ha denegat una beca](#), han escandalitzat la societat, el de Pablo La Parra és un exemple de la manera com la sagnant fugida de talents també afecta la investigació en les disciplines humanístiques.

Llicenciat en Història de l'Art per la Universitat de València i amb un màster d'Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament a la Pompeu Fabra de Barcelona, La Parra gaudeix actualment d'una beca de recerca per 5 anys atorgada per la Graduate School of Arts and Sciences de la

New York University, una prestigiosa entitat privada que el va acceptar de gust i que va competir amb les universitats de Princeton i Columbia per captar-lo. “Vaig triar Nova York per l’obertura disciplinària que m’oferia: tot i ser històricament un departament de ‘llengua i literatura’, en els darrers anys s’ha obert cap a qüestions de cultura visual com les que jo treballe”, explica.

Mentre als Estats Units, diguem-ne, se’l rifaven, a Espanya “el panorama era desolador”, diu aquest jove nascut a Gandia. El 2011, en acabar el màster, va explorar les vies professionals relacionades amb la seua formació i interessos d’investigació, centrats en la relació entre política i cultura visual a l’Estat espanyol contemporani. “L’opció de fer un doctorat a Espanya passava per sol·licitar una beca de Formació del Professorat Universitari, dependent del Ministeri d’Educació”. “Però”, afig La Parra, “no hi havia convocatòria oberta i, fins i tot, circulaven rumors que no es convocaria o que les places es retallarien molt”. “Les sospites van resultar ser ben certes”, confirma. “El 2011 no va haver-hi convocatòria i la del 2012 ha estat plena de restriccions i endarreriments pel que fa a les concessions”.

Pablo no volia anar-se’n, però la decisió d’eixir cap a l’estranger va estar impulsada pels mateixos professors que el van formar, com ara Amadeo Serra o Anacleto Ferrer, de la Universitat de València. “Podia haver demanat una beca de formació”, explica Ferrer, “però amb totes les retallades que s’estan fent tenia poques opcions de quedar-se en el Departament”. “És molt dolorós, però anar-se’n és el millor que ha pogut fer Pablo”. “El que passa en el nostre país és una absoluta barbaritat”, es queixa aquest professor d’Estètica i Teoria de l’Art.

Antonio Monegal, catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra, va suggerir a Pablo que buscara sort als Estats Units, on ell mateix va treballar durant 14 anys. “Marxar a formar-se a l’estranger no és cap desgràcia, sinó una oportunitat i un privilegi”, matisa Monegal. “El problema sorgeix quan, després de rebre aquesta formació, no hi ha possibilitat de tornar a exercir una professió en el país propi”. “Pablo, que és un estudiant intel·lectualment brillant i sobradament qualificat”, afig el catedràtic, “probablement hauria guanyat alguna beca predoctoral del Ministeri o de la Generalitat de Catalunya per a fer el doctorat a la Pompeu Fabra”. “Però, després, què li podem oferir?”. “Ara per ara, el futur a la universitat espanyola només augura precarietat”, conclou Monegal.

La Parra recorda també el desaparegut Francisco Fernández Buey, “el meu mentor i director de recerca a la Pompeu Fabra, qui, tot i estar molt malalt quan vam treballar junts, sempre em va animar a no deprimir-me amb les penúries locals”. Potser no es deprimeix, però des de Nova York, el jove becari renega per la dissort que viu l’educació pública a Espanya.

“El sistema públic estava lluny de ser perfecte, però contenia llavors prometedores”, diu La Parra. “Des de cinc anys fins al 2011 he estudiat en institucions públiques, i la meua formació és el resultat de la faena d’un seguit de professors que, malgrat la manca flagrant de mitjans, m’han ensenyat tot el que sé”. “Al col·legi, a l’institut i, sobretot, a la universitat he tingut professors brillants, la docència i la capacitat de recerca dels quals no té res a envejar als estàndards internacionals que he conegut posteriorment”.

En les seues crítiques, el jove apunta especialment cap a la seua terra d’origen: “És inconcebible que la Universitat de València haja d’endeutar-se per a poder pagar les nòmines perquè el Consell desatén les seues obligacions i malbarata els diners públics en esdeveniments faraònics i trames corruptes”.

Pablo va arribar a Nova York l’agost passat. Viu a 15 minuts del campus, en un pis subvencionat per la Universitat, i rep un salari de recerca. A més, fa classes de català a 18 alumnes en un programa extracurricular del College of Arts & Science, “una faeneta complementària que em van oferir perquè la Universitat no tenia oferta de català i el meu perfil els semblava adient”. De família castellanoparlant, La Parra va cursar una part dels estudis en valencià. “Sóc bilingüe. Dir que el castellà està perseguit és un despropòsit que no es correspon amb la realitat”. “De fet”, apunta, “la situació de la llengua és preocupant i s’hauria d’aprofundir el model d’immersió, i no la direcció contrària”.

Quan acabe el doctorat, tornarà? “Voldria fer-ho”, afirma, “però, no sembla fàcil tornar a un sistema universitari que, ara per ara, es desfà de professors i investigadors”. “En qualsevol cas”, insisteix, “no descarte intentar-ho per tots els mitjans: per a mi seria molt important poder participar amb el meu treball en la construcció d’una universitat pública, crítica i de qualitat”.

Dimarts, a Madrid, La Parra rebrà el Premi Nacional de Fi de Carrera de les mans del ministre d’Educació, José Ignacio Wert, artífex de la nova llei d’educació que La Parra qualifica de “contrareforma que ataca les humanitats per dos flancs”. “D’una banda, per la mercantilització i la submissió del coneixement a les exigències del capital, i d’altra banda, pel reforçament i la imposició de l’educació religiosa”. “Ambdues estratègies”, resum el jove, “atempten contra les humanitats perquè asfixien qualsevol pràctica de coneixement que no tinga un rendiment econòmic mesurable i estandarditzable, i perquè l’adoctrinament sectari és l’antítesi de les eines crítiques mobilitzades pel pensament humanístic”.

Si en el preàmbul de la LOMCE, la nova normativa, també anomenada Llei Wert, es parla de l'educació com una *“apuesta por el crecimiento económico y por conseguir ventajas competitivas en el mercado global”*, malament ho tenen joves investigadors com Francesc Torres Tamarit, que a hores d'ara investiga la fonologia de les llengües romàniques i, en concret, “l'allargament vocàlic del friülà [una llengua parlada al nord-est d'Itàlia], i l'harmonia vocàlica del sard i altres varietats itàliques”.

Francesc Josep Torres.

Aquest jove eivissenc de 28 anys acaba de tornar a Amsterdam després d'haver assistit a un congrés de fonologia a Manchester. És llicenciat en Filologia Catalana i doctorat en Ciència Cognitiva i Llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona. Guardonat amb el Premi Extraordinari de Titulació i el Premi Extraordinari de Màster, Torres també ha hagut de buscar fons estrangers per a continuar la seua formació. Mitjançant el Facebook ens explica que esperava la convocatòria de la beca ‘Ayudas para la movilidad posdoctoral en centros extranjeros’ del Ministeri d'Educació, que li haguera permés “marxar als Estats Units una altra vegada, on vaig estar un semestre l'any 2010 a la Universitat de Massachusetts”. “Però”, comenta, “l'última convocatòria oficial va ser el gener del 2011 i, si no m'equivoque, no se n'ha sabut res més d'aleshores ençà”.

Finalment va demanar una beca Rubicon a la Netherlands Organisation for Scientific Research. El setembre del 2012, tres mesos després d'haver defensat la tesi, ja tenia una plaça d'investigador al Meertens Instituut, “un centre de recerca d'humanitats que forma part de la Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, si fa no fa com una reial acadèmia neerlandesa de la ciència”.

Mentre lamenta que “la gent només parla de la fugida de talents en l'àmbit, normalment, de la biomedicina”, creu que tornar a Espanya serà inviable. “I'm in the job market, but there's no job market in Spain!”, ens contesta irònic en anglés. “D'altra banda”, afeg, “les places universitàries a Espanya són pràcticament inexistent, i la tria no sol seguir criteris meritocràtics sinó endogàmics”. Tot i que veu el futur incert, “sóc optimista i pense que les situacions difícils s'han d'aprofitar per a esprémer la imaginació per tal de cercar un sistema més just i satisfactori per a tots els que ens dediquem a la investigació”.

